

KOPIROVATELNÉ PŘÍLOHY – ŘEŠENÍ

4. co má podobu kalicha; bot. vnější, zprav. zelený květní obal; vypít kalich hořkosti až do dna, vytrpět vše až do konce; kališník a husita jsou synonyma. Obě slova označují stoupence učení J. Husa.
7. 1 věta jednoduchá, 3 souvětí; 1. souvětí podřadné, ostatní souřadná
8. Který... – přívlastková; I když... – přípustková

Řešení cv. č. 4

2. b) vyprávění
3. Tvar 4. pádu; zpráva = informace, správa = vedení, řízení
4. **Možné řešení:** maximum, minimum, datum (lze upozornit na časté chybné skloň. dle vzoru „hrad“), vizum, individuum
Skloň. dle „město“, -um se v nepřímých pádech odsouvá.
5. za tmy: 2. pád, č. j., ž., žena; přinutit: 3. os., č. j., min., ozn., činný, dokonavý, 4. tř., prosí; před šestou: 7. pád, č. j., ž., mladý; o průběhu: 6. pád, č. j., m. neživ., hrad
6. **dálnopis**, -u, m, zařízení elektromagneticky přenášející zprávu (psanou na stroji) na dálku
Možné řešení: e-mail, počítačové síť, mobilní telefony, satelitní družice
7. Nemohl jsem to pochopit. Sloveso *pochopit* má předmětové doplnění jako obligatorní (musí být vždy přítomno).
8. Slovesný složený
9. *Nemohl jsem* – složený slovesný tvar, 1. os., č. j., min., ozn., činný, nedokonavý

Řešení cv. č. 5

... dopadajícím slunečním záření

Řešení textových cvičení

Řešení cv. č. 1

1. a) Podat charakteristiku strýčka.
2. b) Strýček byl muž, jak se patří.
3. Číslovka (zájmenná), spojka souřadící, příslovce, přídavné jméno
4. Vydělal, oblékal, vypadal, vykonávat, pral, vzpomínám
5. Štulce (hov.), chlapské (expr.)
6. štulce, -lce m hovor. rýpnutí (do boku n. do zad) štouchance (syno) dostat štulce
7. Oblékal se jako zálesák (neustálené přirovnání), silný jako býk (ustálené přirovnání)
8. Ač, přestože, byl, třebaže; věta přípustková
9. předmět
10. d) přístavek

Řešení cv. č. 2

1. b) Děj se odehrává v období 2. světové války.
d) Autor povídky se za čas do své ulice vrátil.
2. c) vyprávěcí
3. Brzy, poslyšte, byste, bychom, vzlykala, byl
4. Všeobecný podmět, y po pravopisně měkké souhláске, tvar 1. pádu mn. č. rodu m. živ.
5. na zabolení: 4. pád, č. j., stf., stavení; do kufrů: 2. pád, č. j., m. neživ., hrad; rukou: 7. pád, č. j., ž., žena; zachránili bychom: 1. os., mn. č., podmiň. přítomný, činný, dokonavý, 4. třída, prosí
6. Není, existuje dubleta: *dělo se/dělo se*
7. pěchovat, vlačovat, vmačkávat; paní; darebák, ničema
8. předmětná, podmínková, časová
nepobrané věci vám ti neřadí stejně ukradnou
Podmínkovou větu raději nepřevádět
Po návratu samozřejmě...
9. Brzy nato, už, celou dobu, na tři a půl roku

Řešení cv. č. 3

1. Informovat čtenáře o pozoruhodné litoměřické rozhledně.
2. a) V letech 1570-1580 nechal tehdejší majitel pozdně gotického domu Jan Samuel Mráz z Milešovky svůj dům přestavět italským stavitelem do renesanční podoby. Na střeše našla místo vyhlídková bání ve tvaru kalicha, která má symbolizovat vinařskou tradici Litoměřicka.
b) Turisté mají možnost do neobvyklé rozhledny vystoupit a pokochat se pohledem na město a nejbližší okolí.
c) Na střeše našla místo vyhlídková bání ve tvaru kalicha, která má symbolizovat vinařskou tradici Litoměřicka.
d) Dům Kalich se časem stal symbolem města.
3. dům - obecné označení druhu stavby, Kalich - vlastní název stavby
4. pozd-n-ě; dom-u, nej-bliž-í-i
5. Utvořenou příponou -ský od ZS husita; příbuzné ke slovu zvykat
6. kalich, -a, -u m (6. mn. -ších)
 1. bohoslužebná nádoba na víno mešní kalich,
 2. symbol kališnického vyznání stoupenci kalicha, kališníci
 3. kníž. číše kalich vína,

1

Strýček vydělal víc peněz, než na kolika jsme my Wheelwrightové jen tak seděli. Navíc byl vzorem mužnosti i v tom, že byl sice bohatý obchodník, ale oblékal se jako zálesák. Na pilu chodil jen občas a do lesa ke kácení nepřišel víc než dvakrát do týdne, přesto vypadal jako pravý dřevorubec. Ačkoli byl silný jako býk, nikdy jsem ho neviděl vykonávat žádnou fyzickou práci. Když se s námi pral, byly jeho štulce vždy kamarádské. Vzpomínám si na jeho kolínskou chlapské práce, pravou vůni lesů.

Irving, John: *Modlitba ze Owena Meanyho*. Praha: Argo 2007.

1. Co je hlavním cílem textu?

- Podat charakteristiku strýčka.
- Popsat dřevorubecké práce, které strýček vykonával.
- Popsat prostředí lesa a společenství dřevorubců.
- Podat charakteristiku majetkových poměrů celé rodiny.

2. Z textu vyplývá, že:

- Strýček byl silný, protože neustále tvrdě pracoval v lese.
- Strýček byl muž, jak se patří.
- Chlapci se se strýčkem ustavičně prali.
- Strýček a tetička bydleli ve městě.

3. Určete slovní druhy u slov: *kolika, přesto, nikdy, chlapské*

4. Vyhledejte tvary sloves náležejících do 5. slovesné třídy.

5. Vyhledejte v textu slova, která nejsou součástí neutrální vrstvy spisovného jazyka.

6. Pokuste se vlastními slovy vysvětlit, co je to *štulce*. Potom vyhledejte význam slova v SSČ.

7. Najděte v textu všechna přirovnání. Dokážete vysvětlit rozdíl mezi nimi?

8. Nahradejte spojku *ačkoli* jinými spojovacími výrazy stejného významu a určete druh vedlejší věty, kterou tyto výrazy uvozují.

9. Určete větný člen *ke kácení*.

10. Spojení *na kolínskou chlapské práce, pravou vůni lesů* je:

- několikanásobný podmět
- postupně rozvíjející přívlastek
- doplňěk
- přístavek

Przy nato nás povolali do transportu, předvolání bylo mimořádné, a tak jsme měli na zabalení věci jen tři hodiny. Domovník, pan Jelen, i s manželkou nám pomáhali cpát věci do kufrů, které jsme měli přichystané. „Poslyšte, paninko,“ navrhl domovník, „co nepoberete, vám ti neřádi stejně ukradnou, jestli byste penamítala, my bychom vám něco takhle zachránili. Až se vrátíte, tak samozřejmě...“ Maminka, která celou dobu jen vzlykala, jen mávla rukou, ať si vezmou, co chtějí. Pak jsem byl na tři a půl roku vzdálen od všeho, co se dalo v naší ulici.

van Klíma: Luisa. In: *Možná mi porozumíš*. Jihlava: Listen 2004.

1. Z textu vyplývá, že:
 - a) Domovník ukradl cenné věci rodině autora.
 - b) Děj se odehrává v období 2. světové války.
 - c) Nikdo z rodiny autora se již živý nevrátil.
 - d) Autor povídky se za čas do své ulice vrátil.
2. V textu se uplatňuje slohový postup:
 - a) úvahový
 - b) popisný
 - c) vyprávěcí
 - d) výkladový
3. Vyhledejte v textu vyjmenovaná slova, tvary vyjmenovaných slov a tvary slov příbuzných s vyjmenovanými slovy.
4. Odůvodněte pravopis u vyznačených jazykových prostředků:

Povolali nás do transportu
Přichystané
Ti neřádi
5. Určete gramatické kategorie, vzor a u sloves též třídu u následujících tvarů slov: *na zabalení, do kufrů, rukou, zachránili bychom*
6. Je dálo se jediný možný tvar slovesa *dít se*, který lze v daném kontextu užít?
7. K následujícím citově zabarveným slovům uveďte synonyma, která nebudou citově zabarvená: *cpát, paninka, neřádi*
8. Určete druh podtržených vedlejších vět a převedte na větné členy ty z nich, u kterých převedením nevznikne neobratná formulace.
9. Vyhledejte v textu příslovečná určení času.

3

Dům Kalich v Litoměřicích

V letech 1570–1580 nechal tehdejší majitel pozdně gotického domu Jan Samuel Mráz z Milešovky svůj dům přestavět italským stavitelem do renesanční podoby. Na střeše našla místo vyhlídková báň ve tvaru kalicha, která má symbolizovat vinařskou tradici Litoměřicka. Dům Kalich se časem stal symbolem města a mnohým jeho návštěvníkům připomíná zároveň husitské tradice Litoměřicka, i když ty původně nebyly důvodem vzniku tohoto zajímavého architektonického prvku. Turisté mají možnost do neobvyklé rozhledny vystoupit a pokochat se pohledem na město a nejbližší okolí.

Podle časopisu *Turista*

1. **Hlavním cílem textu patrně je:**
 - a) Přesvědčit čtenáře, že si návštěvu domu Kalich nesmí při návštěvě Litoměřic nechat ujít.
 - b) Charakterizovat architekturu renesanční doby.
 - c) Informovat čtenáře o pozoruhodné litoměřické rozhledně.
 - d) Vyprávět o návštěvě rozhledny.
2. **Vyhledejte v textu místa, která potvrzují pravdivost následujících tvrzení.**
 - a) Rozhledna není moderní stavba.
 - b) Rozhledna je přístupná turistům.
 - c) Litoměřicko je už dlouhá léta vinařským krajem.
 - d) Dům s rozhlednou se stal významnou dominantou města.
3. **Odůvodněte správné psaní velkých písmen v označení *dům Kalich*.**
4. **Znárodněte slootovornou stavbu slov *pozdně*, *domu*, *nejbližší*.**
5. **Odůvodněte psaní: *husitský*, *neobvyklý***
6. **Vyhledejte v SSČ všechny významy slova *kalich*. Víte, kdo byl *kališník*? Jak spolu souvisí *kališník* a *husita*?**
7. **Spočítejte počet souvětí v textu a počet vět jednoduchých. Určete druhy souvětí.**
8. **Určete druhy vedlejších vět v textu.**